

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ с.п.о. Београд,
Број: 17107
Датум: 30.10 2025
Нови Београд, Булевар Михајла Пирчевића 1

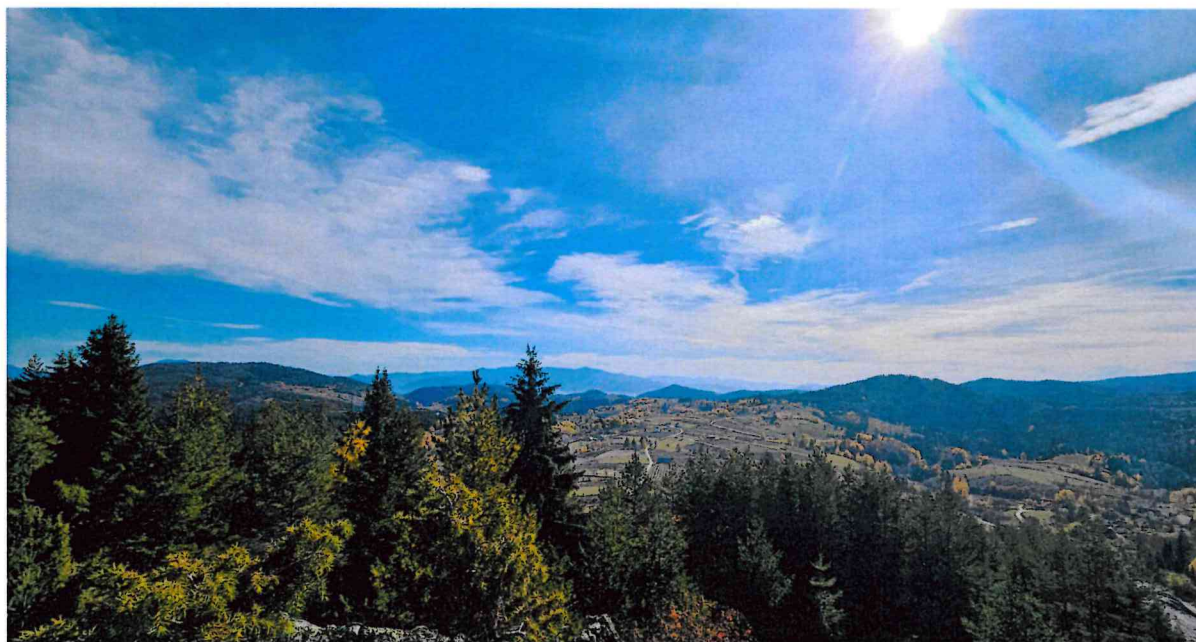
ПАРК ПРИРОДЕ ГОЛИЈА
РЕЗЕРВАТ БИОСФЕРЕ ГОЛИЈА - СТУДЕНИЦА

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд
Шумско газдинство „Шумарство“ Рашка

Број: 3137

Датум: 28.10.2025. године

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „ГОЛИЈА“ ЗА 2026. ГОДИНУ

Рашка, октобар 2025. година

Редни број	САДРЖАЈ	Страна
I	УВОД	3
II	ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА	3
III	ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЂЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	4
1.	Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима	4
2.	Приоритетне мере и активности на управљању културно – историјским вредностима	8
3.	Управљање природним вредностима	8
3.1.	Задаци и активности на заштити и управљању шумама	8
3.2.	Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном	10
3.3.	Задаци и активности на заштити, развоју и управљању водама	10
3.4.	Задаци и активности на заштити, развоју и управљању пољопривредном земљишту	11
3.5.	Задаци и активности на коришћењу споредних шумских производа	11
3.6.	Задаци и активности на мониторингу	11
3.7.	Одржавање у П.П.,„Голија“	19
IV	ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	20

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2026. ГОДИНУ

V	ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА	21
1.	Мере и услови	21
2.	Активности и учешће управљача на просторном планирању, изградњи и уређењу грађевинског земљишта, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи рекреативне инфраструктуре, на санацији подручја	21
VI	ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА	22
1.	Мере и услови	22
2.	Задаци на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности	23
3.	Задаци и активности на развоју одрживог туризма	24
3.1.	Смернице за развој одрживог туризма	24
3.2.	План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма	25
VII	САРАДЊА	28
1.	Сарадња и партнерство са локалним становништвом	28
2.	Сарадња са другим власницима и корисницима непокретности у заштићеном подручју	28
3.	Сарадња са невладиним организацијама	29
4.	Међународна сарадња	29
5.	Сарадња са информативним гласилима и стручним часописима	29
VIII	ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ	30
IX	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	30

I УВОД

Програм управљања Парком природе „Голија“ за 2026. годину урађен је у складу са чланом 54. Закона о заштити природе („Сл.гл.РС“, број 36/09, 88/10 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/2021), Уредбе о заштити Парка природе „Голија“ („Сл.гл.РС“, 88/2024), Уредбе о еколошкој мрежи („Сл.гл.РС“, бр. 102/2010), Уредбом о режимима заштите („Сл.гл.РС“, бр. 31/2012).

На захтев ЈП „Србијашуме“, Министарство заштите животне средине је издало Решење о условима заштите природе за израду Програма управљања Парком природе „Голија“ за 2026. годину (акт број: 003387800 2025 14850 004 001 501 100 од 02.10.2025. године).

Програмом управљања за 2026. годину за ПП „Голија“, који се налази у оквиру еколошке мреже Голија, дефинисани су основни циљеви на заштити, очувању и унапређењу природних и културно-историјских вредности Парка природе „Голија“, управљању природним ресурсима, научно-истраживачком раду, планирању и изградњи, промоцији подручја, сарадњи са локалном заједницом и другим субјектима, сарадњи са другим заштићеним добрима, међународној сарадњи, као и извори финансирања планираних активности.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Општи циљеви заштите и унапређења подручја су:

- Заштита, очување и унапређење постојећих природних и створених вредности, као и укупне пределеоне, геолошке и биолошке разноврсности,
- Унапређење и наменско коришћење вредности подручја и одрживо управљање природним ресурсима, кроз обезбеђење стабилности екосистема, побољшање њиховог укупног стања, у чему активно учествују сви корисници парка, уз усклађен развој привредних активности са заштитом природе и потреба да се испуне три основне комплементарне функције Резервата биосфере.

Специфични циљеви:

- Очување и унапређење типова станишта која су од националног и међународног значаја.
- Заштита, очување и унапређење биолошке разноврсности (генетичке, специјске и екосистемске).

- Заштита, очување и унапређење геолошке разноврсности.
- Очување квалитета основних чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште), заштита од буке и обезбеђење адекватног управљања отпадом.
- Унапређење и очување шума парка природе кроз обезбеђење њихове стабилности и одрживог управљања.
- Заштита, очување и презентовање културно-историјских вредности и знаменитости.
- Очување пејзажних и амбијенталних вредности простора, као препознатљивог визуелног израза простора.
- Одрживи развој подручја и стварање услова за унапређење квалитета живота и рада локалног становништва кроз подстицање традиционалних делатности на подручју, пољопривреде, сеоског туризма, екотуризма и старих заната.
- Повећање свести јавности о вредностима подручја парка кроз разноврсне едукативне и промотивне садржаје за посетиоце свих узраста и способности.
- Унапређење информативно-презентационих и едукативних садржаја парка, како би се омогућио јединствени доживљај и ефикасно управљање посетиоцима подручја парка.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

1. Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Приоритетне мере на управљању природним вредностима парка природе су заштита, управљање и унапређење стања природних вредности.

Заштиту, односно чување подручја и унутрашњи ред у заштићеном подручју, спроводиће служба чувара заштићеног подручја, кроз редовну контролу свих активности у Парку природе „Голија“, обележавање и чување граница заштићеног подручја, одржавање унутрашњег реда, као и контролу управљања комуналним отпадом у заштићеном подручју.

Активности на заштити подручја одвијаће се кроз обележавање граница и ознака заштићеног подручја, обележавање зона заштите, односно I, II и III степена заштите, постављање информативних табли, противпожарним дежурствима, патролним контролама на терену.

У складу са Правилником о унутрашњој организацији Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“ и Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја („Сл.гл.РС“, бр.85/09) формирана је Радна јединица „Парк природе Голија“, где имамо управника Радне јединице „ПП Голија“, 3 самостална референта за заштиту животне средине, 3 руководиоца чуварске службе и 31 чувар заштићеног подручја.

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2026. ГОДИНУ

Надзор, као саставни део система управљања ПП „Голија“, врши се путем чуварске службе са запосленим лицима и то: чувар заштићеног подручја; рибочувар; руководилац чуварске службе заштићеног подручја и самостални референт за заштиту животне средине.

Планирана средства за бруто зараде чувара заштићеног подручја ПП „Голија“ и руководиоца чуварске службе:

Планирана средства за бруто зараде чуварске службе и руководиоца чуварске службе (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	34.578.830,00	Предузеће
Управљач:	3.307.960,00	
Средства од накнада:	2.446.616,00	

Заједно са чуварима заштићеног подручја на пословима везаним за ПП „Голија“ раде и остали чувари ресурса. Њихове зараде ће делом бити финансиране из средстава накнада.

Планирана средства за бруто зараде осталих чувара ресурса у оквиру чуварске службе (динара)		Извршилац посла
Управљач:	940.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	1.610.616,00	

У складу са Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја, послове у ПП „Голија“ обављаће и служба за опште и правне послове, служба за ловство, рибарство и остале ресурсе, служба за планирање и газдовање шумама и служба за финансије и рачуноводство. На изради управљачких докумената ПП „Голија“ (програм управљања и извештај о остваривању годишњег програма управљања), програма и извештаја управљања рибарским подручјем, изради стратешких процена утицаја на животну средину и изради других програма и пројеката, као и на реализацији истих, радиће самостални референти за заштиту животне средине газдинстава, (ШГ „Голија“ Ивањица, ШГ „Столови“ Краљево, ШГ „Шумарство“ Рашка) и управник ПП „Голија“. Управник ПП „Голија“ је укључен у реализацију и контролу спровођења програма и планова, координацију како између газдинстава, тако и између локалних самоуправа, и на овим пословима је ангажован у току целе године.

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2026. ГОДИНУ

За рад осталог особља запосленог код управљача, самосталних референата, као и управника у ПП „Голија“, планирана су средства:

Планирана средства за бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на изради управљачких докумената, њиховој реализацији и контроли спровођења истих (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	320.000,00	Предузеће
Управљач:	869.125,00	
Средства од накнада:	8.303.360,00	

У оквиру трошкова средстава за остале трошкове чуварске службе, поред планиране обуке и едукације, планирани су и трошкови амортизације и одржавања теренских возила (регистрација, трошкови горива и мазива и сервисирања возила) за шта су планирана средства у износу од:

Планирана средства за остале трошкове чуварске службе (регистрација теренских возила, гориво и сервисирање возила) (динара)		Извршилац посла
Управљач:	416.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	1.090.640,00	

Планирана је набавка основних средстава рада: 2 теренска возила и набавка техничке опреме: мобилни телефони, камере за надзор, двогледи и др. Потребна финансијска средства су:

Планирана средства за трошкове набавке средстава рада (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	2.793.300,00	Предузеће
Средства од накнада из претходне године:	3.000.000,00	

Планирана су средства за усавршавање чуварске службе у износу од:

Планирана средства за усавршавање чуварске службе (динара)		Извршилац посла
Управљач:	150.000,00	Предузеће

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2026. ГОДИНУ

Активност на одржавању подручја односи се на чување и обнављање утврђених граница заштићеног подручја, њиховом обележавању на терену, доношење катастарског операта, рад других служби на управљању подручјем, односно израда управљачких докумената.

Планирано је ажурирање базе података у ГИС систему кроз рад на терену, прикупљање података и њихову систематизацију. Пројекат обухвата и набавку неопходне опреме за стручну службу (ГПС апарати, рачунари – лаптопови, таблети), што ће омогућити ефикасније праћење стања и редовно одржавање базе података.

Планирана средства за израду базе података у ГИС-у – рад на терену, набавка опреме за стручну службу (динара)		Извршилац посла
Управљач:	103.038,00	Предузеће
Средства од накнада:	700.000,00	

Влада Републике Србије донела је Уредбу о проглашењу Парка природе „Голија“, која је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 88/07.11.2024. године. Новом Уредбом повећана је површина ПП „Голија“ са 75.183 ха на 75.838 ха и кориговане су границе режима заштите I и II степена, односно извршено је њихово преклапање са границама централне и заштитне зоне у Резервату биосфере, које су претходно биле ревидиране. Током 2025. године приоритетно су спровођене активности на обележавању граница заштићеног подручја. У наредном периоду, током 2026. године, планирано је редовно одржавање граница, као и постављање табли, ознака и информативних панела.

Одржавање граница ПП „Голија“ спроводиће се у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара.

Планирана средства за одржавање граница заштићеног подручја, израда и постављање табли - ознака и инфо табли (динара)		Извршилац посла
Управљач:	54.740,00	Предузеће
Средства од накнада:	1.340.000,00	

2. Приоритетне мере и активности на управљању културно–историјским вредностима

У току године, на свим манифестацијама, презентацијама, организованим посетама, промовисаће се и културно-историјске вредности Парка природе, посебно манастири: Студеница, Градац, Придворица, Ковиље, као и Испосница Светог Саве и многе сеоске цркве. Управљач ће у циљу заштите културно-историјског наслеђа, вршити контролу поштовања дефинисаних мера заштите и услова заштите природе при извођењу радова и активности на заштићеним објектима.

3. Управљање природним ресурсима

3.1. Задаци и активности на заштити и управљању шумама

Управљање шумама у ПП „Голија“ спроводиће се у складу са дефинисаним режимима заштите, Законом о шумама и планским документима који су донети за шуме, а то су: План развоја за Доњеибарско шумско подручје; План развоја за Горњеибарско шумско подручје; План развоја за Голијско шумско подручје; Основе газдовања шумама за 18 газдинских јединица у шумским газдинствима које су на подручју ПП „Голија“ и Програм газдовања шумама сопственика - физичка лица (шуме у приватном власништву).

Значајан задатак у програмском периоду је спровођење активности на планирању, очувању, заштити и унапређењу шумских екосистема ПП „Голија“:

1) Израда основа газдовања шумама на подручју Парка природе „Голија“ вршиће се сагласно законској процедури условима заштите природе, планом намене површина и мерама унапређења стања шумских екосистема Парка природе „Голија“, по газдинским јединицама у роковима за њихово доношење. Током 2026. године урадиће се основе газдовања шумама за ГЈ „Студеница – Радочело“ и ГЈ „Козник – Нинаја“, а теренски радови у ГЈ „Близанац - Дебелица“, које ће бити усаглашене са мерама и режимима заштите прописаним за Парк природе „Голија“.

Израда Основа газдовања у државним шумама и Програма газдовања шумама сопственика, производња садног материјала и пошумљавање (динара)		Извршилац посла
Управљач:	2.475.499,00	Предузеће

2) Заштита шума од биљних болести, штеточина и пожара, вршиће се на основу извештаја прогнозно извештајне службе Института за шумарство и праћења стања на терену, предузимањем мера на спречавању штетних последица и санационим мерама, као приоритетни и стални задаци Предузећа. Спроводиће се све мере на санитарно – узгојним и другим радовима који су предвиђени Годишњим планом газдовања шумама за 2026. годину.

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2026. ГОДИНУ

Шумска газдинства на територији ПП „Голија“, у претходним годинама, поставила су феромонске клопке као најбољи и најефикаснији начин борбе против штеточина, што је довело до смањења сушења четинарских шума на подручју Голије. Активности на заштити шумских екосистема вршиће се кроз праћење стања шума на постављеним огледним површинама. Посебна активност на заштити шума одвијаће се кроз мониторинг инсеката, односно сипаца поткорњака и њихово сузбијање применом феромонских клопки

У циљу заштите шума од пожара предузимају се следеће мере:

- Пропаганда и едукација локалног становништва и локалне самоуправе уз указивање на штетно деловање пожара, забрану ложења ватре на отвореном.
- Свакодневни, а посебно у критичном периоду, обиласци терена ради уочавања настанка пожара и хитног предузимања мера локализовања и гашења пожара.
- Успостављање система, службе праћења и обавештавања о стању на терену.
- Одржавање путева и влака који служе и као противпожарне пруге. Сви облици заштите, због угрожености комплекса, представљају планску и јединствену целину, уз уважавање специфичности планираних мера у појединим деловима комплекса на које се односе.

Шумске саобраћајнице су услов за квалитетно, економично и рационално газдовање шумским ресурсима. Шумске саобраћајнице служе за извођење

Планирана средства за радове на гајењу и заштити шума (динара)		Извршилац посла
Управљач:	9.151.127,00	Предузеће

биолошких радова, заштиту шуме од абиотичких и биотичких фактора, заштиту од пожара, коришћење шума и осталих шумских ресурса. Посебно је важно истаћи чињеницу да се путеви у ПП „Голија“ користе и за задовољавање потреба становништва у руралним подручјима и привреде.

3) Активности на заштити и коришћењу споредних шумских производа, са приоритетом заштите следећих врста: боровнице, јестивих гљива и лековитог биља.

Планирана средства за набавку дозволе министарства за сакупљање дивље флоре и фауне (динара)		Извршилац посла
Управљач:	180.000,00	Предузеће Стручне институције

3.2. Задаци и активност на заштити и управљању ловном и риболовном фауном

Развој и унапређење ловства оствариће се побољшањем стања и фонда дивљачи у постојећим ловиштима и формирањем комерцијалних ловишта у складу са режимима заштите, уз активну заштиту не ловне дивље фауне. Такође, усаглашавање интереса шумарства и ловства са развојем туризма на подручју ПП „Голија“ и контролу активности и мониторинг дивљачи на подручјима којима газдују ловачка удружења.

Риболовним водама Парка природе „Голија“, управљаће се на основу Годишњег програма управљања за 2026. годину, усаглашеног са Програмом управљања рибарским подручјем „Парка природе Голија“ за период 2023-2032. година.

На риболовним водама Парка природе „Голија“, вршиће се искључиво рекреативни риболов „улови и пусти“, уз пратњу чувара Парка природе „Голија“ са продајом дозвола. За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за пројекте и програме у области рибарства (динара)		Извршилац посла
Управљач:	104.240,00	Предузеће Стручне институције
Средства од накнада:	2.500.000,00	

3.3. Задаци и активности на заштити, развоју и управљању водама

Коришћење извора за потребе водоснабдевања пијаћом водом вршиће се у складу са Уредбом о заштити ПП „Голија“ и условима које пропише Завод за заштиту природе Србије, како би се спречило каптирање извора без предходних услова за извођење радова и прописаних услова за коришћење изворишта на подручју ПП „Голија“.

У ПП „Голија“ квалитет вода је задовољавајући што је условљено степеном (не) развијености подручја, односно одсуством већих производних објеката и слабе насељености подручја. Највише је присутно загађење органским материјама из насеља и викендица. Загађивање подземних вода је последица неадекватног третмана септичких јама у свим сеоским и викенд насељима. Стална активност управљача биће да у сарадњи са надлежним инспекцијским службама спречи загађивање вода.

3.4. Задаци и активности на заштити, развоју и управљању пољопривредним земљиштем

У коришћењу земљишта на подручју Парка природе „Голија“ утврђиваће се услови за његово наменско коришћење за активности које ће се усмеравати на примену био техничких мера повећања његове плодности и заштите у циљу повећања пољопривредне производње, уз максимално коришћење специфичних природних погодности за сточарску производњу и обезбеђење заштите природних ливадско-пашњачких вредности.

Планиран је одрживи развој пољопривреде, развој земљорадње, сточарства, воћарства и пчеларства уз контролисану и што мању употребу хемијских средстава и развој органске пољопривреде

3.5. Задаци и активности на коришћењу споредних шумских производа

Споредни шумски производи су значајан природни ресурс Парка природе „Голија“. Активности на заштити споредних шумских производа, одвијаће се кроз контролу брања и промета гљива, лековитог биља и шумских плодова, као и спречавање сече грана четинара.

Значајан природни ресурс је и шумски остатак настао при коришћењу шума који се користи као биомаса за производњу пелета, брикета и др.

3.6. Задаци и активности на мониторингу

Праћење, строго заштићених и заштићених врста биљака, животиња и гљива, праћење стања природних ресурса у заштићеном подручју (речних водотока, земљишта, шума и др.), и уношење промена у годишње извођачке планове газдовања шумама, је редовна пословна активност реверних инжењера шумарства оних газдинских јединица које се територијално налазе у ПП „Голија“.

Мониторинг у Парку природе „Голија“ је редовна и обавезна активност стручних служби управљача, реверних инжењера и чувара заштићеног подручја.

Полазећи од природних и створених вредности које чине темељне вредности подручја Голије, од реализованих научноистраживачких пројеката у претходном периоду, од пројеката који су започети и који још трају, приоритетни научноистраживачки пројекти у току 2026. године су:

- **Мониторинг стања станишта и популација врста *Acer heldreichii* (планински јавор) и *Plex aquifolium* (божиковина) у Парку природе „Голија“**

1. Увод

Парк природе „Голија“ представља једно од најзначајнијих подручја биодиверзитета у Србији и Балкану. Простор је део мреже заштићених подручја од националног значаја, са великим бројем ендемичних и реликтних врста, очуваних шумских станишта и високим степеном природности екосистема.

Међу посебно вредним врстама у оквиру ПП „Голија“ издвајају се:

- *Acer heldreichii* (хелдрајхов јавор) — балкански ендемит, значајан индикатор очуваности планинских и субалпских шумских екосистема.
- *Plex aquifolium* (божиковина) — реликтна врста, индикатор стабилних и влажнијих планинских станишта, присутна у сеновитим шума букве и јеле.

Ове врсте имају висок еколошки, научни и конзервациони значај, јер указују на очуваност станишта и климатско-еколошке услове карактеристичне за планинске шуме западне Србије.

2. Разлог и оправданост пројекта

Иако су оба таксона заштићена националним прописима и идентификована као еколошки важна, недостају систематски и континуирани подаци о:

- величини популација,
- трендовима у бројности,
- стању станишта и притисцима (сеча шуме, климатске промене, ерозија, неконтролисан туризам),
- природној обнови и структури јединки.

Мониторинг ће омогућити доношење научно заснованих мера заштите и управљања природним ресурсима у Парку природе „Голија“.

3. Циљеви пројекта

Општи циљ:

Успостављање систематског програма мониторинга популација *Acer heldreichii* и *Plex aquifolium* и процена стања њихових станишта у ПП „Голија“.

Специфични циљеви:

1. Мапирање локација на којима се ове врсте јављају.
2. Утврђивање бројности, старосне структуре и виталности популација.
3. Идентификација фактора угрожавања и процена трендова.
4. Предлагање мера заштите и управљања.

4. Методологија

1. Теренска истраживања

- Постављање траса и трајних мониторинг површина.
- GPS/GIS снимање свих јединки/група.
- Мерење пречника, висине, здравственог стања и степена регенерације.

2. Анализа станишта

- Тип земљишта, осветљење, надморска висина, нагиб.
- Присутност и интензитет антропогеног утицаја.

3. Датабаза и ГИС анализа

- Сви подаци се уносе у јединствену базу.
- Израда мапа и праћење промена у времену.

4. Извештавање

- Годишњи извештај.
- Препоруке за управљача ПП „Голија“.

5. Очекивани резултати

- Успостављена почетна база података о популацијама *Acer heldreichii* и *Ilex aquifolium*.
- Карта дистрибуције врста на територији ПП „Голија“.
- Препоруке за очување и управљање стаништима.
- Основ за даље истраживање и укључивање врста у програме заштите на нивоу Јужне и Источне Европе.

6. Значај за Парк природе „Голија“

- Допринос испуњавању обавеза у управљању заштићеним природним добрима.
- Унапређење знања о ендемичним и реликтним врстама.
- Потенцијал за едукацију локалног становништва и развој одрживог еко-туризма.

7. Трајање пројекта

Пројекат се реализује у периоду од **12 месеци**, уз сезонске теренске кампање.

8. Буџет

Буџет ће обухватати трошкове теренског рада, опреме, анализе података и израде извештаја.

За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за мониторинг стања станишта и популација врста <i>Acer heldreichii</i> и <i>Ilex aquifolium</i> у Парку природе „Голија“ (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	200.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	300.000,00	Стручне институције

➤ **Мониторинг влажних станишта ПП „Голија“**

Током претходних година започет је мониторинг влажних станишта на територији Парка природе „Голија“ у сарадњи са Биолошким факултетом Универзитета у Београду. У 2026. години планиран је наставак активности истраживања са циљем систематизације података и успостављања континуираног праћења стања ових осетљивих екосистема.

Планирани резултати истраживања за 2026. годину:

- **Преглед и идентификација репрезентативних влажних типова станишта ПП „Голија“**, укључујући тресаве, мочварне површи, приобалне зоне водотока и изворишне зоне.
- **Израда карте вреднованих типова станишта (метод полигона)** на основу анализе просторних и биолошких података, са теренском верификацијом одабраних локација.
- **Инвентура, евалуација и мониторинг одабраних представника флоре и фауне**, са посебним нагласком на врсте од конзервационог, ендемичног и биоиндикаторског значаја.
- **Пратити стање сукцесије инвазивне и агресивне вегетације** на подручју Дајићког језера, Кошанинових језера и Округличког језера и, на основу добијених резултата, **предузети мере за заустављање или успоравање процеса сукцесије**, у циљу очувања природног карактера ових екосистема.
- **Анализа актуелног стања очуваности и идентификација фактора угрожавања** (климатске промене, прекомерно пашарење, шумарске интервенције, туристички притисци, зарастање тресава и језера).
- **Предлог мера заштите, очувања и унапређења стања влажних станишта**, укључујући реституцију станишта, уређење посета (дрвене стазе, ограничавање приступа), постављање едукативних табли и програме укључивања локалне заједнице.
- **Колекција фотографија влажних станишта и карактеристичних представника флоре и фауне** као архивски материјал за научну документацију, промоцију и едукацију.
- **Коначан извештај са резултатима истраживања**, са евалуацијом добијених података и смерницама за даље управљање влажним стаништима у оквиру плана управљања ПП „Голија“.

За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за мониторинг влажних станишта (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	300.000,00	Предузеће Стручне институције
Средства од накнада:	300.000,00	

➤ **Анализа понуде локалних производа и израда програма за унапређење производње хране органског порекла и трошкови реализације**

Анализа понуде локалних производа и израда програма за унапређење производње хране органског порекла, као и трошкови реализације, захтева неколико кључних корака:

1. Анализа понуде локалних производа

- **Категорије производа:** Прво, потребно је направити категоризацију локалних производа према врсти хране (нпр. поврће, воће, месо, млечни производи, мед, итд.). Ово може укључивати анализу тренутног стања производње органске хране у Парку природе „Голија“.
- **Идентификација произвођача:** Утврдити све локалне произвођаче и њихов капацитет. То може укључивати мала пољопривредна газдинства, задруге, породичне фарме и веће пољопривредне компаније које се баве органском производњом.
- **Квалитет производа:** Анализирати да ли производи задовољавају стандарде органске производње, као и присутност сертификата (нпр. ЕУ органик сертификат, или домаћи сертификати).
- **Тржиште и потражња:** Проучити локалну потражњу за органским производима, укључујући анализу конкуренције, тржишних цена, маркетиншких канала (тржнице, online продаја, продавница здраве хране).

2. Израда програма за унапређење производње хране органског порекла

Програм треба да буде усмерен на побољшање квалитета, квантитета и одрживости производње органске хране. Кључни елементи програма могу укључивати:

- **Обука и едукација пољопривредника:** Програм обуке о принципима органске производње, техникама одрживог управљања земљиштем, употреби природних ђубрива и заштите биља.
- **Подстицаји за сертификацију:** Стварање стимулативних програма за произвођаче да се сертификакују као органски произвођачи, укључујући финансијску помоћ за трошкове сертификације.
- **Техничка и финансијска подршка:** Увођење субвенција за куповину опреме за органску производњу, као што су системи за наводњавање, биолошка заштита од штеточина, специјализоване машине за сетву и бербу.
- **Повезивање са тржиштем:** Развијање маркетиншких стратегија, као и сарадње са дистрибутерима, продавцима и ресторанима како би се побољшала продаја органских производа.
- **Подршка за истраживање и иновације:** Подстицање истраживања у области органске пољопривреде, нових техника узгоја и производње са циљем смањења трошкова и повећања продуктивности.

3. Трошкови реализације програма

Трошкови реализације програма могу бити подељени у неколико категорија:

- **Обука и едукација:** Трошак организовања семинара, радионица, едукативних материјала, као и ангажовања стручњака за обуку.
- **Субвенције за сертификацију и опрему:** Трошкови субвенционисања сертификације и набавке специјализоване опреме за органске произвођаче.
- **Подстицаји за истраживање:** Трошкови истраживања и развоја нових технологија, укључујући експерименте са различитим техникама обраде земљишта, употребом природних препарата, и побољшањем генетског материјала биљака.
- **Маркетиншки и промотивни трошкови:** Трошак промоције органских производа на тржишту, укључујући оглашавање, организацију сајмова, креирање web сајтова и продајних канала.
- **Административни трошкови:** Трошак координације и управљања програмом, укључујући запошљавање административног особља, израда извештаја и праћење успешности програма.

4. Одржива производња и дугорочни циљеви

Програм би требало да буде дугорочан, са нагласком на одрживост. Трошкови би требали бити балансирани са очекиваним повратом кроз:

- **Повећање конкурентности и извозних капацитета** кроз повећање производње и стварање брэнда органских производа.
- **Задовољство потрошача и већа потражња за органском храном** може довести до стабилнијих и виших цена, што може резултирати вишим приходима за произвођаче.
- **Заштита животне средине** кроз примену одрживих пракси и смањење негативних утицаја на околину.

Програм за унапређење производње хране органског порекла захтева синергију између локалних произвођача, државних институција и тржишта. Кроз комбинацију едукације, финансијских подстицаја и маркетиншке подршке, може се повећати обим производње, побољшати квалитет производа и осигурати дугорочна одрживост органске пољопривреде. Трошкови реализације овог програма су значајни, али се дугорочно могу исплатити кроз повећану потрошњу и веће приходе од извоза.

Планирана средства за анализу понуде локалних производа и израду програма за унапређење производње хране органског порекла (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	300.000,00	Предузеће Стручне институције

➤ **Израда Програма санације деградираних површина у ПП „Голија“**

На територији Парка природе „Голија“ евидентиран је одређени број простора који су услед различитих активности постали деградирани или нарушени у односу на своје природно стање. Ове површине представљају просторни, еколошки и визуелни проблем унутар заштићеног подручја. Деградација је настала као последица:

- нерационалне употребе пашњака (претерана испаша, сукцесија вегетације),
- експлоатације минералних сировина (каменоломи, копови),
- формирања привремених или трајних **позајмишта** током изградње инфраструктуре,
- појаве **нелегалних или нерегулисаних депонија**.

У 2026. години планирана је израда Програма санације деградираних површина који ће бити заснован на теренским анализама, стању вегетације и процени потенцијала природне сукцесије.

Планиране активности:

- **Идентификација и мапирање деградираних површина** (деградирани пашњаци, каменоломи, копови, позајмишта, депоније), коришћењем GPS и GIS аналитике.
- **Процена степена деградације и идентификација узрока** (антропогени фактори, природни процеси ерозије, неадекватно коришћење простора).
- **Анализа еколошког потенцијала површина за природну ревитализацију** (праћење сукцесије, присутне врсте, степен зарастања, присуство инвазивне вегетације).
- **Дефинисање мера санације и ревитализације**, које могу обухватити:
 - уклањање отпада и депонија,
 - техничку стабилизацију терена и спречавање ерозије,
 - биолошку рекултивацију (засађивање аутохтоних врста и поспешивање природне регенерације),
 - конверзију деградираних пашњака у стабилне травњачке заједнице или шумске културе (по потреби),
 - уклањање и управљање инвазивним врстама.
- **Приоритизација локација** на основу утицаја на екосистем, степена деградације и могућности успешне санације.
- **Израда техничко-оперативног документа – Програма санације**, који ће садржати:
 - опис стања,
 - предложене мере,
 - динамику извођења,
 - трошковник и финансијски план,
 - показатеље праћења успеха (monitoring).

Очековани резултати:

- систематизована база деградираних локација у ПП „Голија“,
- дефинисане приоритетне зоне за санацију,
- утврђен сет мера за биотехничку и пејзажну ревитализацију простора,
- смањење визуелног и еколошког утицаја деградираних површина,
- побољшање квалитета станишта, биодиверзитета и предеоних вредности Парка природе „Голија“.

Планирана средства за израду Програма санације деградираних површина у ПП „Голија“ (динара)		Извршилац посла
Управљач:	200.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	300.000,00	Стручне институције

➤ **Активности на збрињавању дивљих животиња**

У оквиру стручних послова заштите природе, ПП „Голија“ учествује и у прихвату и привременом збрињавању болесних, повређених, напуштених и онеспособљених за самостално преживљавање строго заштићених и заштићених дивљих животињских врста које се налазе на Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, као и обавештавању Министарства заштите животне средине (Сектора за надзор и предострожност у животној средини) или Завода за заштиту природе Србије.

Планирана средства за активности на збрињавању дивљих животиња (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	110.000,00	Предузеће
		Стручне институције

3.7. Одржавање у ПП „Голија“

За време одржавања манифестација, сабора (1. мај – локалитети Одвраћеница, Градац, Дајићко језеро, Голијска река, и Бинићко поље; 28. јун Видовдан – локалитети Рудно, Бревина, Шереметовица и Кути; 7. јул – локалитети Одвраћеница и Шереметовица; 21. јул – локалитет Дајићко језеро; 02. август – локалитети Одвраћеница, Шереметовица, Кути и Мланча; 19. август - локалитет Градац; 21. септембар - локалитет Студеница) планира се, одржавање уредности, односно уклањање отпада после одржаних манифестација и одвоз смећа са уређених излетишта, анимирање локалног становништва, као и организовање акција невладиних организација, спортских клубова, риболовачких клубова и школа на санацији и чишћењу комуналног отпада. Организовање и опремање за ефикасно управљање отпадом, санација дивљих депонија, чишћење и одржавање заштићеног подручја ПП „Голија“ спроводиће се у планској 2026. години, кроз рад чуварске службе. Конкретно:

- набавка врећа и заштитних рукавица,
- постављање корпи за привремено одлагање отпада и контејнера,
- превоз и дневнице радника (односи се на раднике који су у оквиру служби управљача),
- превоз активиста до места сакупљања, као и транспорт отпада до депоније,
- организацију чуварске службе за време одржавања манифестација као и контрола излетишта,
- организацију радионица за едукацију са циљем подизања свести о заштити животне средине,
- услуге комуналних предузећа локалних самоуправа које су у оквиру парка, а које раде на чишћењу контејнера у насељеним местима (Дивићи, Придворица, Беле Воде, Голијска река, Одвраћеница и Братљево).

За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за управљање отпадом (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	350.000,00	Предузеће
Управљач:	100.000,00	
Средства од накнада:	1.559.000,00	

IV Приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада

Приоритетни задаци научно истарживачког и образовног рада произилазе из стања природних и створених вредности и потребе њихове заштите, очувања и унапређења.

- Праћење процеса сушења шума у заштићеним добрима - пројекат се реализује у сарадњи са Институтом за шумарство - Београд. За наведени пројекат, управљач учествује кроз логистичку подршку у обезбеђивању смештаја на терену истраживача, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
- Дефинисање метода и начина спровођења мониторинга биодиверзитета; односи се на сарадњу са Шумарским факултетом, Биолошким факултетом, Институтом за ботанику и ботаничка башта Јевремовац, Институтом за биолошка истраживања „Синиша Станковић“, Институтом за низијско шумарство и заштиту животне средине, Природно-математичким факултетом, Заводом за заштиту природе, Покрајинским заводом за заштиту природе, Природњачки музеј Београд и другим научно истраживачким установама.
- Истраживање културног наслеђа подручја - активност Управљача у сарадњи са Заводом за заштиту споменика и Заводом за заштиту природе Србије. За наведени пројекат, управљач учествује кроз логистичку подршку у обезбеђивању смештаја на терену истраживача, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
- Истраживање утицаја климе на биодиверзитет подручја Голије - сарадња са Републичким хидрометеоролошким заводом.
- Очување и унапређење стања шумских екосистема - контролисана експлоатација дрвних и недрвних шумских производа.
- Успостављање еколошке мреже.
- Очување и унапређење стања пашњака и ливада - појачано контролисање испаше стоке, у власништву локалног становништва.
- Реинтродукција аутохтоних раса домаћих животиња - сарадња са Пољопривредним факултетом у Београду, сарадња са ветеринарским институтом, као и сарадња са Средњом пољопривредном школом у Краљеву.
- Едукација локалног становништва у области заштите природних и створених вредности ПП „Голија“ - организовање семинара.
- Едукација локалног становништва у области туризма - утврђивање потенцијала, мотивисање становништва, успостављање критеријума.

- Подизање нивоа свести локалне заједнице у циљу очувања биодиверзитета Голије - указати на вредности ресурса, којима располажемо.
- Едукација локалног становништва у области одрживог коришћења шумских плодова, лековитог биља и гљива - упознавање локалног становништва са законом о заштићеним врстама.
- Едукација свих популација корисника ПП „Голија“ у области спровођења прописаних режима заштите - упознавање са прописима за различите степене режимима заштите.
- Едукација локалног становништва у области одрживог управљања отпадом мотивација и инсистирање на рециклажи.

V Планирање, изградња и уређење подручја

1. Мере и услови

Радови и активности на планирању, изградњи и уређењу ПП „Голија“ изводиће се у складу са дефинисаним режимима заштите и условима заштите природе које ће издати Министарство заштите животне средине, а на основу захтева носилаца активности и радова који ће се извршавати у заштићеном подручју.

Управљач ће за своје планиране радове и активности на подручју Парка природе „Голија“ прибављати услове заштите природе и вршити контролу других носилаца радова и активности у смислу поседовања и поштовања услова заштите природе.

2. Активности и учешће управљача на просторном планирању, изградњи и уређењу грађевинског земљишта, инфраструктурног планирања и уређења, изградња рекреативне инфраструктуре, на санацији подручја

У 2026. години, планирају се следећи радови у области уређења на делу Парка природе „Голија“ који је у надлежности:

- ШГ „Голија“ Ивањица, планира се: израда и постављање путоказа и информативних табли, израда и постављање дрвених мобилијара: летњиковца и клупа, одржавање постављених мобилијара (табле, путокази, летњиковци), уређење значајних локација, уклањање растиња (кошење дуж стаза, око мобилијара, табли), уређење пешачких стаза и уређење пута до заштићеног подручја.
- ШГ „Столови“ Краљево, планира се: израда и постављање: инфо табли и табли упозорења, одржавање постављених мобилијара (табле, путокази, летњиковци), уређење значајних локација – Бела Стена, уређење локалитета код спомен чесме у центру Рудна са постављањем летњиковца, уређење

хранилишта за медведе, уређење пешачких стаза и одржавање путева до заштићеног подручја.

- ШГ „Шумарство“ Рашка, планира се: израда и постављање табли и путоказа, израда и постављање дрвених мобилијара: информативне табле, летњиковци и клупе, одржавање постављених мобилијара (табле, путокази, летњиковци), уклањање растиња (кошење дуж стаза, око мобилијара, табле), уређење хранилишта за медведе и осматрачница, уређење летње учионице, уређење пешачких стаза и уређење пута до заштићеног подручја.

Активности на уређењу простора планирају се по препоруци Савета корисника Парка природе „Голија“, односно усаглашено са његовим смерницама и биће реализоване, када је у питању израда реквизита избором извођача путем јавне набавке. Радови на уређењу пута до заштићеног подручја биће реализовани делом путем јавне набавке, а делом сопственом радном снагом и механизацијом.

За реализацију планираних радова потребна су средства у износу од:

Планирана средства за радове на уређењу простора односно постављању мобилијара, одржавању мобилијара и уређењу пешачке стазе (динара)		Извршилац посла
Управљач:	400.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	8.096.500,00	

Уређење локалних путева у ЗП:

Уређење локалних путева у ЗП (динара)		Извршилац посла
Управљач:	4.660.660,00	Предузеће
Средства од накнада:	1.825.460,00	

VI Промоција вредности заштићеног подручја

1. Мере и услови

Управљач заштићеног подручја планира у 2026. години, као и у претходним годинама да врши промоцију вредности ПП „Голија“ кроз учешће на разним конференцијама, саветовањима, семинарима, скуповима, сајмовима и кроз штампање разног пропагандног материјала.

Основни мотиви посете ПП „Голија“ су: рекреација, планинарење, организовање разних спортских такмичења у летњем и зимском периоду, зимски спортови, као и научна истраживања, едукација, екскурзије, сакупљање шумских плодова и лековитог биља, празничне и верске посете са организованим скуповима.

2. Задаци на развоју културно образовних и информативно пропагандних активности

Полазећи од значаја који има ПП „Голија“ планирају се следеће активности на промоцији природних и створених вредности ПП „Голија“:

- Поводом обележавања 25 година Парка природе „Голија“, планирана је припрема и израда промотивног материјала (посебни пакети, мајице, роковници, хемијске оловке, публикације и други материјал), који ће бити доступан великом броју корисника и посетилаца Голије, са циљем јачања видљивости и промоције Парка природе.

Активност ће реализовати извођач који буде изабран у поступку јавне набавке.

Припрема и израда промо. материјала (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	1.776.000,00	Предузеће

- Израда видео презентације о Парку природе „Голија“ и Резервату биосфере „Голија - Студеница“

Планирана средства за израду видео презентације (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	177.000,00	Предузеће

- Организовање и учешће у различитим акцијама посвећених Голији, а поводом обележавања: Светског дана вода, Светског дана шума, Светског дана заштите биодиверзитета, Светског дана заштите животне средине, Светског дана резервата биосфере, Европске недеље шума, Светског дана туризма, Светског дана планина, Дана чистих планина и др.
- Планирано је учешће Управљача у складу са могућностима на традиционалним локалним манифестацијама, саборима, сеоским славама, славама цркава и манастира, ловачким манифестацијама, спортским такмичењима, сликарским колонијама, данима школа и данима општина и градова, данима јоргована и др.
- Организовање презентација о значају Парка природе „Голија“ за ученике, студенте и др.
- Организовање презентација, семинара, састанака и округлих столова посвећених актуелним проблемима и темама од значаја за Парк природе Голија и Резерват биосфере „Голија–Студеница“

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2026. ГОДИНУ

Планирана средства за обележавање различитих датума, учешће на манифестацијама, презентацијама, семинарима, састанцима и округлим столовима посвећених активностима око Резервата биосфере „Голија - Студеница“ (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	900.000,00	Предузеће

- Планирана је сарадња са другим заштићеним подручјима, где ће се за запослене у ЈП „Србијашуме“ организовати студијско путовање.

Планирана средства за студијско путовање (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	450.000,00	Предузеће

- Вршиће се континуирана сарадња са локалним, регионалним и републичким штампаним и електронским медијима (текстови, репортаже, снимање и емитовање манифестација поводом обележавања еколошких датума, едукативне емисије и рад са школском децом, спортско-рекреативне активносту у парку, еко кампови и друго).
- Промоција вредности у визиторским центрима, шумским управама, шумским газдинствима и управи Парка природе „Голија“.

Планирана средства за угоститељске услуге - репрезентацију (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	600.000,00	Предузеће

3. Задаци и активности на развоју одрживог туризма

3.1.Смернице за развој одрживог туризма

Спровођење програма туристичке понуде подручја - У сарадњи са локалним туристичким организацијама са подручја Парка природе „Голија“ (Ивањица, Краљево, Рашка, Нови Пазар и Сјеница), планира се заједничка промоција туристичких атракција и туристичких програма у туристичким публикацијама и наступима на сајмовима туризма.

Израда општих, тематских и информативно пропагандних материјала Парка природе „Голија“ образовног и васпитног карактера: водич, проспект, брошура, каталог, флајер и остали промотивни материјал Парка природе.

Управљач ће и у 2026. години настојати да подстиче повећања степена диверзификације у циљу опстанка породичних газдинстава на подручју ПП „Голија“. Повећање степена диверзификације и развој економских активности у

руралним подручјима кроз развој пословних активности, омогућава стварања нових радних места и директно увећање прихода газдинства и домаћинства. Такође, побољшањем квалитета живота у руралним подручјима смањује се депопулација руралних подручја.

3.2. План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма

Ревитализација Центра за посетиоце „Одвраћеница“ – 2026. година

Током 2026. године планирана је ревитализација Центра за посетиоце „Одвраћеница“, са циљем да центар постане кључна тачка информисања, образовања и комуникације са корисницима и посетиоцима простора Парка природе „Голија“. Центар има посебан значај јер представља полазну тачку за упознавање са природним вредностима Голије, режимима заштите, туристичком понудом и програмима који се спроводе на подручју парка.

Ревитализација ће обухватити унапређење функционалности и изгледа унутрашњег простора, обнову инфо-пункта, постављање едукативних и интерактивних садржаја, као и простор за презентације и сусрете са корисницима. Циљ је да Центар постане место за спровођење радионица, састанака Савета корисника, промотивних активности, као и за пријем организованих група, научне јавности и туриста.

Ојачана улога Центра за посетиоце допринеће већој видљивости Парка природе „Голија“, промоцији природних и културних вредности, као и подстицању одговорног коришћења простора и развоја одрживог туризма.

Планирана средства за ревитализацију Центра за посетиоце „Одвраћеница“ обухватају израду планске и техничке документације, као и све неопходне припремне и пратеће активности које претходе реализацији радова на ревитализацији.

Планирана средства за ревитализацију Центра за посетиоце „Одвраћеница“ (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	10.000.000,00	Предузеће
Средства од накнада из претходне године:	16.000.000,00	

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2026. ГОДИНУ

Такође за објекат ШУ Девихи у плану је инвестиционо одржавање, за шта су потребна средства у износу од:

Планирана средства за инвестиционо одржавање на објекту ШУ Девихи (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	3.200.000,00	Предузеће

За одржавање инфо центра за посетиоце у ШУ Ушће и ШУ Краљево, планиране су активности.

Планирана средства за одржавање инфо центра за посетиоце у ШУ Ушће и ШУ Краљево (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	750.000,00	Предузеће

Планирана је израда виртуелног визиторског центра Парка природе „Голија“, односно интерактивне виртуелне шетње која омогућава корисницима да истраже природне вредности и културно наслеђе Голије на модеран и приступачан начин. Виртуелна презентација ће омогућити посетиоцима да прегледају простор Парка природе, најзначајније природне локалитете, рекреативне стазе, видиковце, као и културно–историјске целине које Голију чине јединственим подручјем.

Овај формат представљања простора биће изузетно користан за све љубитеље природе, планинаре, истраживаче, туристе и посетиоце који планирају боравак у заштићеном подручју. Виртуелни визиторски центар ће им омогућити да се упознају са понудом, одаберу локалитете које желе да посете и добију релевантне информације за планирање свог боравака на терену.

Виртуелна шетња има за циљ да повећа доступност информација, унапреди промоцију Парка природе „Голија“ и подстакне одговоран и контролисан приступ простору, у складу са принципима заштите природе и одрживог развоја.

У сврху реализације овог пројекта планирали смо следећа финансијска средства:

Планирана средства за израду виртуелног визиторског центра Парка природе „Голија“, (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	2.500.000,00	Предузеће

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2026. ГОДИНУ

Током 2026. године планира се реализација значајног пројекта – успостављање система наплате коришћења моторних возила у заштићеном подручју Парка природе „Голија“. Ова активност има за циљ унапређење управљања простором и обезбеђивање одрживих извора финансирања за заштиту и одржавање природних вредности.

Средства за реализацију активности обезбеђена су из Буџета Републике Србије и из средстава прибављених од накнада за коришћење простора.

Планиране активности обухватају:

- набавку и имплементацију софтверског система за наплату улаза;
- постављање камера са соларним панелима за надзор улаза;
- постављање информативних табли са LED панелима;
- израду акта о процени ризика;
- израду пројектне документације за постављање саобраћајних знакова и туристичких информативних табли на подручју ЗП, укључујући допунску таблу о наплати, као и прибављање потребних сагласности, дозвола и решења.

Укупна финансијска средства предвиђена за реализацију ових активности приказана су у следећој табели:

Планирана средства за активности на успостављању система наплате коришћења моторних возила (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	2.000.000,00	Предузеће Стручне институције
Средства од накнада:	10.303.600,00	
Средства од накнада из претходне године:	3.000.000,00	

VII Сарадња

1. Сарадња и партнерство са локалним становништвом

Сарадња са локалном заједницом одвијаће се кроз све већу заступљеност локалне заједнице, заинтересованих субјеката за развојне и одрживе пројекте. Посебна активност одвијаће се са локалним становништвом кроз едукативне програме о могућностима органске производње, екотуризма и других развојних пројеката у самом парку.

Сарадња ће се одвијати и са другим значајним субјектима на територији Парка природе „Голија“ и локалном самоуправом (град Краљево, град Нови Пазар, општина Рашка, општина Ивањица и општина Сјеница), посебно у питањима решавања проблема комуналних питања и инфраструктурних пројеката.

Активности обухватају и редовно одржавање састанака Савета корисника Парка природе Голија, као платформе за размену информација и укључивање свих релевантних актера у процес планирања и доношења одлука. Кроз ове догађаје омогућава се боља координација институција, корисника простора и локалне заједнице, са циљем заједничког решавања проблема и унапређења управљања заштићеним подручјем.

Планирана средства за активности у области сарадње са локалним становништвом и активности у вези Савета корисника Парка природе „Голија“ (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	900.000,00	Предузеће

2. Сарадња са другим власницима и корисницима непокретности у ПП „Голија“

У 2026. години наставиће се сарадња са манастирима, црквама, власницима шума, са ЈП „Електропривреда Србије“, ЈП „Србијаводе“, ЈП „Скијалишта Србије“, Геолошким заводом Србије, Заводом за заштиту природе Србије, Заводом за заштиту споменика културе Србије, Министарством унутрашњих послова Србије.

Планира се сарадња са научним, истраживачким и образовним институцијама и то: Шумарским факултетом из Београда, Биолошким факултетом из Београда, Биолошким факултетом из Крагујевца, Шумарском школом из Краљева, Пољопривредно-хемијском школом „др Ђорђе Радић“ из Краљева, Институтом за шумарство из Београда, Институтом за биолошка истраживања „Синиша Станковић“, Институтом за Низијско шумарство из Новог Сада, Пољопривредним факултетом из Београда, Географским факултетом из Београда, Заводом за заштиту природе Србије, Покрајинским заводом за заштиту природе из Новог Сада, Заводом за заштиту споменика културе из Краљева, Републичким Заводом за заштиту споменика културе из Београда. Планира се сарадња са свим предузетницима са подручју ПП „Голија“.

3. Сарадња са невладиним организацијама

Сарадња са невладиним организацијама одвијаће се кроз подршку пројеката који доприносе промовисању подручја, подизању еколошке свести, пројекти из екотуризма и свим развојним пројектима. У 2026. години наставиће се успешна сарадња са следећим организацијама: Канцеларијом за младе ОУ општине Рашка, Канцеларијом за младе ОУ општине Ивањица, Младим истраживачима Србије, Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије, Центром за истраживање биодиверзитета, Краљевским академским природњачким друштвом „Балкан“, Планинарско – еколошко удружење „РАС“ из Новог Пазара, Асоцијацијом за развој Ибарске долине – ИДА, Планинарским друштвом „Голија“ из Ивањице, Планинарским друштвом „Радочело“ из Ушћа, ПСК „Железничар“ из Краљева, ПСД „Гвоздац“ из Краљева, Бицикличким клубом „Чикер“ из Краљева, Црквеним парохијама на подручју ПП „Голија“, извиђачима из Крагујевца, Еколошки покрет „Ибар“ из Краљева, Скијашким клубом „Амар Гарибовић“ из Сјенице, Ловачким удружењем „Краљево“, Удружењем за помоћ лицима са посебним потребама Рашка, Центром за децу и омладину „Дуга“ из Новог Пазара, Планинском заједницом „Голија“ Плешин – Рашка, Удружењем „Рудњански домаћини“ и Миколошким друштвима.

4. Међународна сарадња

Сарадња и размена искустава одвијаће се непосредно између самих заштићених подручја у региону и Европских резервата биосфере у области функционисања Резервата биосфере. Да би се у потпуности оствариле функције првог резервата биосфере у Србији, потребно је да се локалне заједнице са подручја ПП „Голија“ укључе у управљање резерватом биосфере и у том смислу управљач ће наставити са започетим активностима унапређења управљања РБ „Голија-Студеница“ у сарадњи са Министарством иностраних послова, Комисијом за UNESCO, Министарством заштите животне средине, Заводом за заштиту природе Србије и WWF. Такође ће се наставити сарадња и са представницима институција IUCN и UNDP.

5. Сарадња са информативним гласилима и стручним часописима

Наставиће се сарадња са информативним гласилима како на локалном тако и на регионалном и републичком нивоу, не само са електронским гласилима већ и штампаним гласилима, локалним и републичким новинама. Посебна активност је сарадња са стручним часописима као што су „Шумарство“, „Заштита природе“, „Еко ревија“, ревија „Шуме“. Сарадња са медијима: Медијски јавни сервис Србије, телевизија Ка Краљево, телевизија Мелос Краљево, телевизија Голија Ивањица, телевизија Коперникус Рашка, Регионална телевизија Нови Пазар, телевизија Јединство Нови Пазар.

VIII Посебни послови и задаци

Противпожарна заштита организоваће се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе и Закона о шумама.

Противпожарна заштита одвијаће се кроз превентивну заштиту од пожара, проверу знања запослених на заштити од пожара, организовању едукативне радионице о значају заштите шума од пожара, одржавање апарата и опреме за гашење пожара (контролу и пуњење апарата за гашење пожара, одржавање возила идр), организовању против пожарних дежурстава у свим радним јединицама у Парку природе.

Шумска газдинства опремљена су са средствима и опремом за гашење пожара, тако да ће се у 2026. години иста одржавати, уз набавку вреће за течност високог капацитета и израду осматрачница. За планиране активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за противпожарну заштиту (динара)		Извршилац посла
Управљач:	240.200,00	Предузеће
Средства од накнада:	920.000,00	

IX Извори финансирања

Према Закону о заштити природе („Сл.гл.РС“, број 36/09, 88/10 и 91/10 – исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/2021) финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из: средстава Буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе; накнада за коришћење заштићеног подручја; прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем; средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе; Донација, поклона и помоћи и других извора у складу са законом.

Планирана средства за трошкове провизије за промет који се реализује преко рачуна /подрачуна код управе за трезор.

Трошкови за провизије (динара)		Извршилац посла
Управљач:	60.000,00	Предузеће

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2026. ГОДИНУ

За реализацију Програма управљања ПП „Голија“ планирана су укупна средства за 2026. годину у износу од 149.213.511,00 динара од чега се планира учешће: средства Буџета Републике у износу од 37.748.830,00 динара, средства управљача у износу од 23.192.589,00 динара, средства накнаде за коришћење заштићеног подручја у износу од 66.272.092,00 динара и средства накнаде за коришћење заштићеног подручја из претходне године у износу од 22.000.000,00 динара

Прилог: Финансиски план (Табела прихода и Табела расхода)

Програм урадили:

Драгован Луковић, стр.инж.зжс., референт за заштиту животне средине,
Биљана Шумарац, дипл.инж.шум. Мастер економиста, самостални референт за заштиту животне средине

Александар Цветковић, дипл.инж.шум., самостални референт за заштиту животне средине,

Драгољуб Шеклер, дипл.инж.шум., управник ПП „Голија“.

Управник Р.Ј., Парк природе Голија“

Драгољуб Шеклер, дипл.инж.шум.

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2026. ГОДИНУ – Табела расхода Парка природе "Голија"

Врста расхода	ПП "Голија"				
	Извори и износи средстава (у динарима)				
	Буџет РС	Сопствени приходи	Остала средства (накнаде)	Остала средства (накнаде из претходне године)	Укупно
A.0 Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја					
A.1. Чуварска служба	34.578.830,00	4.813.960,00	7.941.172,00	3.000.000,00	50.333.962,00
A.1.1. Бруто зараде чувара ЗП и руководиоца чуварске службе	34.578.830,00	3.307.960,00	2.446.616,00	0,00	40.333.406,00
A.1.2. Бруто зараде осталих чувара ресурса	0,00	940.000,00	1.610.616,00	0,00	2.550.616,00
A.1.3. Остали трошкови чуварске службе: гориво, регистрација, сервисирање возила.	0,00	416.000,00	1.090.640,00	0,00	1.506.640,00
A.1.4. Набавке средстава рада: теренска возила, набавка техничке опреме (моб. телефони, камере за надзор и др.)	0,00	0,00	2.793.300,00	3.000.000,00	5.793.300,00
A.1.5. Остали трошкови за чуварску службу - усавршавање	0,00	150.000,00	0,00	0,00	150.000,00
A.2. Одржавање заштићеног подручја	670.000,00	1.367.103,00	12.822.360,00	0,00	14.859.463,00
A.2.1. Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада (израда управљачких докумената, програма, пројеката, сарадња са локалним становништвом, институцијама и др.)	320.000,00	869.125,00	8.303.360,00	0,00	9.492.485,00
A.2.2. Активности на ажурирању и одржавању базе података ЗП и набавка опреме за стручну службу	0,00	103.038,00	700.000,00	0,00	803.038,00
A.2.3. Одржавање граница заштићеног подручја, израда и постављање табли - ознака и инфо табли	0,00	54.740,00	1.340.000,00	0,00	1.394.740,00
A.2.4. Управљање отпадом	350.000,00	100.000,00	1.559.000,00	0,00	2.009.000,00
A.2.5. Противпожарна заштита	0,00	240.200,00	920.000,00	0,00	1.160.200,00
A.3. Презентација заштићеног подручја	0,00	0,00	4.803.000,00	0,00	4.803.000,00
A.3.1. Припрема и израда промотивног материјала (флајери, брошуре, мајице, роковници ...)	0,00	0,00	1.776.000,00	0,00	1.776.000,00
A.3.2. Угоститељске услуге - репрезентација	0,00	0,00	600.000,00	0,00	600.000,00
A.3.3. Израда видео презентације о Парку природе „Голија“ и Резервату биосфере „Голија - Студеница“	0,00	0,00	177.000,00	0,00	177.000,00
A.3.4. Трошкови везани око Резервата биосфере "Голија-Студеница" (семинари, састанци, презентације, предавања, студијско путовање, сајмови, традиционалне манифестације, радионице, школе у природи...)	0,00	0,00	1.350.000,00	0,00	1.350.000,00
A.3.5. Активности у области сарадње са локалним становништвом и активности Савета корисника	0,00	0,00	900.000,00	0,00	900.000,00
Укупно A.0	35.248.830,00	6.181.063,00	25.566.532,00	3.000.000,00	69.996.425,00
B.0. Управљање посетиоцима					
B.1. Инвестиционо одржавање ШУ Девини	0,00	0,00	3.200.000,00	0,00	3.200.000,00
B.2. Ревитализација Центра за посетиоце "Одварћеница"	0,00	0,00	10.000.000,00	16.000.000,00	26.000.000,00
B.3. Одржавање инфо центра за посетиоце: ШУ Ушће и ШУ Краљево	0,00	0,00	750.000,00	0,00	750.000,00
B.4. Активности на успостављању система наплате коришћења моторних возила	2.000.000,00	0,00	10.303.600,00	3.000.000,00	15.303.600,00
B.5. Израда виртуелног центра за посетиоце	0,00	0,00	2.500.000,00	0,00	2.500.000,00
Укупно B.0	2.000.000,00	0,00	26.753.600,00	19.000.000,00	47.753.600,00
B.0. Регулисање имовинско правних односа					
B.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.2.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Укупно B.0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Г. 0. Праћење и унапређење стања заштићених подручја					
G.1. Мониторинг стања станишта и стања популација за врсте <i>Aser heldreichi</i> и <i>Ilex aquifolium</i>	200.000,00	0,00	300.000,00	0,00	500.000,00
G.2. Мониторинг влажних станишта	300.000,00	0,00	300.000,00	0,00	600.000,00
G.3. Анализа понуде локалних производа и израда програма за унапређење производње хране органског порекла и трошкови реализације	0,00	0,00	300.000,00	0,00	300.000,00
G.4. Израда Програма санације деградираних површина (деградирани пашњаци, каменоломи, копови, позајмишта, депоније ...)	0,00	200.000,00	300.000,00	0,00	500.000,00
G.5. Активности на збрињавању дивљих животиња	0,00	0,00	110.000,00	0,00	110.000,00
Укупно G.0	500.000,00	200.000,00	1.310.000,00	0,00	2.010.000,00
Д.0. Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса					
D.2. Уређење локалних путева у ЗП	0,00	4.660.660,00	1.825.460,00	0,00	6.486.120,00
D.3. Радови на уређењу простора, односно постављање мобилијара, пешачких стаза	0,00	400.000,00	8.096.500,00	0,00	8.496.500,00
D.4. Пројекти и програми у области рибарства	0,00	104.240,00	2.500.000,00	0,00	2.604.240,00
D.5. Израда Основа газдовања у државним шумама и Програма газдовања шумама сопственика, производња садног материјала и пошумљавање	0,00	2.475.499,00	0,00	0,00	2.475.499,00
D.6. Радови на гајењу и заштити шума	0,00	9.151.127,00	0,00	0,00	9.151.127,00
Укупно D.0	0,00	16.791.526,00	12.421.960,00	0,00	29.213.486,00
Е.0. Остали некатегорисани послови					
E.1. Провизија и набавка дозвола Министарства за сакупљање дивље флоре и фауне	0,00	20.000,00	220.000,00	0,00	240.000,00
Укупно E.0	0,00	20.000,00	220.000,00	0,00	240.000,00
	37.748.830,00	23.192.589,00	66.272.092,00	22.000.000,00	149.213.511,00

**ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2026. ГОДИНУ – Табела прихода Парка природе
"Голија"**

Ред.број	Извори прихода	Износ у динарима
1.	Средства Буџета Републике Србије	37.748.830,00
	1.1. Министарство заштите животне средине	37.748.830,00
	1.2. Друга министарства	0,00
	1.3. Остала средства Републике Србије	0,00
2.	Сопствени приходи	111.464.681,00
	2.1. Приходи од обављања делатности	23.192.589,00
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	66.272.092,00
	2.3. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја из претходне године	22.000.000,00
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	0,00
	3.1.	0,00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	0,00
	4.1.	0,00
	4.2.	0,00
	4.3.	0,00
5.	Остала средства	0,00
	5.1.	0,00
	5.2.	0,00
	Укупно приходи	149.213.511,00

ПАРК ПРИРОДЕ "ГОЛИЈА"

РАСПОДЕЛА ОБЕЗБЕЂЕЊА ПОТРЕБНИХ РАСХОДА У 2026. ГОДИНИ

Врсте расхода: Бруто зараде чувара ЗП и руководиоца чуварске службе		
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	5.754.576,00
B.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
B.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	34.578.830,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.	Бруто зараде чувара	34.578.830,00
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.		
УКУПНО расходи		40.333.406,00

Врсте расхода: Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања ЗП и материјални трошкови њиховог рада		
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	9.172.485,00
B.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
B.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	320.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.	Бруто зараде стручног особља	320.000,00
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.		
УКУПНО расходи		9.492.485,00

Врсте расхода: Управљање отпадом		
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	1.659.000,00
B.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	
B.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	350.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Трошак ангажовања компаније	350.000,00
УКУПНО расходи		2.009.000,00

Врсте расхода: Активност на успостављању система наплате коришћења моторних возила у ЗП		
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	13.303.600,00
B.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
B.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	2.000.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Трошак ангажовања стручних институција - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	2.000.000,00
УКУПНО расходи		15.303.600,00

Врсте расхода: Мониторинг стања станишта и стања популације за врсте <i>Acer heldreichii</i> и <i>Plex aquifolium</i>		
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	300.000,00
B.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
V.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	200.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	200.000,00
2.1.	Трошак ангажовања стручне институције путем јавне набавке - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	
	УКУПНО расходи	500.000,00

Врсте расхода: Мониторинг влажних станишта		
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	300.000,00
B.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
V.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	300.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Трошак ангажовања стручне институције путем јавне набавке - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	300.000,00
	УКУПНО расходи	600.000,00

Република Србија
МИНИСТАРСТВО

ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 003387800 2025 14850 004 001 501 100

Датум: 2.10.2025. године

Немањина 22-26

Београд

Сектор за заштиту природе и земљишта

14.10.2025.

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд

Број: 160065

Датум: 14. 10. 2025 год

Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 113

На основу члана 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), члана 23. став 2. и члана 24. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18-др. закон), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење и 2/23-УС), Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС”, број 31/12), Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10) и Уредбе о проглашењу Парка природе „Голија” („Службени гласник РС”, број 88/24)), а решавајући на основу захтева ЈП „Србијашуме” за издавање услова заштите природе, Министарство заштите животне средине, државни секретар Александар Дујановић, по Решењу о овлашћењу број: 003959030 2025 14850 010 005 020 092 од 26.9.2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о условима заштите природе

На основу Стручне основе 03 Бр. 022-3079/2 од 28.8.2025. године, а у складу са Законом о заштити природе, Уредбом о проглашењу Парка природе „Голија”, Уредбом о режимима заштите и Уредбом о еколошкој мрежи, Програм управљања Парком природе „Голија” за 2026. годину може се изградити уз примену следећих услова и мера:

1) Мере заштите, очувања, уређења и унапређења заштићеног подручја спроводити у складу са Законом о заштити природе, Уредбом о проглашењу Парка природе „Голија” и Уредбом о режимима заштите;

2) Програм управљања треба да садржи врсту и облик активности, динамику реализације послова и висину потребних средстава, као и кратак опис заштићеног природног добра који подразумева географски положај, темељне вредности природног добра, односно његова главна природна обележја, категорију, површину, режиме заштите и др.;

3) Придржавати се мера заштите прописаних Уредбом о еколошкој мрежи, посебно следећих:

- забране уништавања и нарушавања станишта, као и уништавања и узнемиравања дивљих врста,

- забране промене намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршњаци итд.),

- предузимати мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;

4) Планирати израду неопходних управљачких документа, уколико нису израђена (извештај о реализовању програма за претходну годину, акт о унутрашњем реду и чуварској служби и сл.);

5) Предвидети формирање базе података у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном природном добру, као и о евентуалном утицају радова у непосредној околини заштићеног природног добра;

6) Наставити обележавање (обнављање) граница заштићеног подручја и локалитета у режиму заштите I и II степена и спољне границе, а у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС”, бр. 30/92, 24/94 и 17/96);

7) Наставити са праћењем стања станишта и стања популација за врсте *Acer heldreichi*, *Ilex aquifolium*, *Lycopodium clavatum*, *Calluna vulgaris*, *Echium russicum* и одабраних врста орхидеја;

8) Утврдити присуство инвазивних врста биљака, мапирати њихова станишта, планирати мере на контроли њиховог ширења и сузбијања;

9) Пратити стање сукцесије инвазивне вегетације на подручју Дајићког језера, Кошанинових језера и Округличког језера и предузети мере заустављања или успоравања сукцесије;

10) Наставити са уређењем простора и то: постављање ознака, информативних табли и путоказа, табли за противпожарну заштиту, постављање мобилијара, уређење пешачких, планинарских и бицикличких стаза и др;

11) Неопходно је интерактивно сарађивати са корисницима простора на територији и у околини заштићеног подручја (локалне заједнице, ловачка удружења) на заједничким пројектима и промоцији заштићених природних добара и вредности кроз апликацију за регионалне и међународне фондове подршке;

12) Наставити са активностима промоције вредности заштићеног подручја кроз медијско приказивање, штампање промотивног материјала (проспеката, брошура, лифлета и др.), едукативно-промотивне активности, обележавање еколошких датума и сл.;

13) Обезбедити услове за организовање и реализацију научно - истраживачких, културних, информативно - промотивних, пропагандних, традиционалних манифестација и других активности;

14) Планирати наставак активности на спречавању непланске и бесправне градње;

15) Планирати мониторинг стања шумских екосистема, праћење процеса сушења шума, праћење здравственог стања шума, дефинисање фактора угрожавања и изналажење мера за њихово елиминисање или ублажавање, дефинисање превентивних и других противпожарних мера;

16) Предвидети ажурирање постојеће или формирање нове базе података у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном природном добру, као и о новоизграђених објеката на заштићеном подручју;

17) Посебну пажњу посветити мерама заштите природе и животне средине у случају акцидентних ситуација, пожара, хемијског удеса и сл. у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС”, број 41/10);

18) Сви планирани радови и активности предвиђени годишњим Програмом могу се спроводити по доношењу Програма, а након прибављених услова, мишљења и сагласности од свих надлежних органа, организација и установа;

19) У складу са чланом 54. Закона о заштити природе, Извештај о остваривању годишњег програма за претходну годину управљач доставља надлежном органу до 15. децембра текуће године.

Образложење

Подносилац захтева Јавно предузеће „Србијашуме”, ул. Булевар Михајла Пупина 113, Београд, упутило је захтев број 12192 од 30.7.2025. године Министарству заштите животне средине, за издавање услова заштите природе за израду Програма управљања Парком природе „Голија” за 2026. годину.

У захтеву су достављени циљеви управљања за 2026. годину који предвиђају следеће активности:

- обнављање и обележавање граница подручја и локалитета у режиму заштите I и II степена,
- стручно усавршавање и опремање подручја,
- управљање отпадом,
- активности на истраживању културног наслеђа,
- ажурирање постојеће базе података у функцији управљања,
- активности на заштити и управљању шумама,
- активности на заштити риболовног подручја и ихтиофауне,
- активности на газдовању шумама,
- активности на заштити, развоју и управљању водама,
- мониторинзи,
- унапређење стања,
- едукација локалног становништва,
- радови у области уређења на одређеним деловима Парка природе „Голија”,
- културно образовне и информативно пропагандне активности,
- активности у функцији развоја одрживог туризма,
- срадања са локалним заједницама,
- активности везане за савет корисника Парка природе „Голија”.

На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Министарства заштите животне средине, Завод за заштиту природе Србије издао је Стручну основу (ОЗ Бр. 022-3079/2 од 28.8.2025. године) по предметном захтеву.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода за заштиту природе Србије, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, констатовано је да подручје за које се ради Програм управљања за 2026. годину заштићено подручје Парк природе „Голија”, који је проглашен заштићеним природним добром на основу Уредбе о проглашењу Парка природе „Голија” као подручје I категорије – заштићено подручје међународног, националног, односно изузетног значаја, са прописаним режимима заштите I, II и III степена. Предметно подручје се налази у обухвату еколошки значајног подручја „Голија” еколошке мреже Републике Србије у складу са Уредбом о еколошкој мрежи, у чијем обухвату су:

- међународно и национално значајно подручје за птице „Голија” (IBA - Important Bird Area),

- међународно значајно подручје за биљке „Голија” (IPA подручје – Important Plants Area),

- одабрано подручје за дневне лептире „Голија” (PBA – Prime butterfly Area) и

- Емералд подручје „Голија” са недодељеним класификационим кодом.

Парк природе „Голија” је проглашен за Резерват биосфере „Голија-Студеница” у оквиру UNESCO-вог Програма Човек и биосфере (Man and Biosphere – MAB).

Предметни простор налази се у обухвату потенцијалног Подручја од значаја за Заједницу (pSCI) под називом „Голија (и делимично Студеница)” и потенцијалног Подручја посебне заштите (pSPA) под називом „Голија” еколошке мреже Натура 2000. Ова подручја су идентификована у складу са обавезама Републике Србије у процесу

приступања Европској унији и она значајно доприносе одржавању или обнављању у повољном статусу заштите природних станишних типова и/или врста, и доприносе кохерентности европске еколошке мреже Натура 2000 у складу са прописима Европске уније – Директивом о стаништима (Директива о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста/Council Directive 92/43/ЕЕС on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora) које представља станиште строго заштићених врста и Директивом о птицама (Директива о очувању дивљих птица/Directive 2009/147/ЕС of the European Parliament and of the Council on the conservation of wild birds).

На основу члана 6. Уредбе о еколошкој мрежи, заштита еколошке мреже обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима.

Сагласно одредбама члана 54. Закона о заштити природе, планови управљања остварују се годишњим програмима управљања, на које сагласност даје Министарство, орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе. Извештај о остваривању годишњег програма за претходну годину управљач доставља надлежном органу до 15. децембра текуће године, годишњи програм управљања за наредну годину управљач доставља надлежном органу до 15. новембра текуће године, а извештај о остваривању плана управљања из члана 52. истог закона најкасније 60 дана пре истека периода за који је план донет.

У складу са утврђеним природним карактеристикама подручја и увида у достављени захтев, процењује се да се израда Програма управљања Парка природе „Голија” за 2026. годину, може реализовати са становишта циљева заштите природе, донетих прописа и докумената, уз примену наведених мера и ограничења.

У складу са горе наведеним издаје се Решење о условима заштите природе за израду Програма управљања Парка природе „Голија” за 2026. годину. За све друге радове/активности на предметном подручју, или промене планске/пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.

Подносилац захтева је платио Републичку административну таксу за подношење захтева за издавање услова заштите природе, у износу од 1.030,00 дин, а ослобођен је плаћања таксе за издавање стручне основе за израду Решења о условима заштите природе по тарифном броју 186а Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11-усклађени дин. износ, 55/12 - усклађени дин. износ, 93/12, 47/13 - усклађени дин. износ, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. износ, 45/15 - усклађени дин. износ, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. износ, 61/17 - усклађени дин. износ, 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. износ, 95/18, 38/19 - усклађени дин. износ, 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. износ, 144/20, 62/21 - усклађени дин. износ, 138/22, 54/23 - усклађени дин. износ, 92/23, 59/24 - усклађени дин. износ, 63/24 – измена и допуна усклађених дин. изн., 94/24 и 55/25 – усклађени дин. износ).

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана његовог пријема. Жалба се предаје непосредно Министарству заштите животне средине у Београду, Немањина 22-26, 11000 Београд или путем поште са доказом о уплати републичке административне таксе у износу од 610,00 динара, по тарифном броју 6 Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11-усклађени дин. износ, 55/12

- усклађени дин. износ, 93/12, 47/13 - усклађени дин. износ, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. износ, 45/15 - усклађени дин. износ, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. износ, 61/17 - усклађени дин. износ, 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. износ, 95/18, 38/19 - усклађени дин. износ, 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. износ, 144/20, 62/21 - усклађени дин. износ, 138/22, 54/23 - усклађени дин. износ, 92/23, 59/24 - усклађени дин. Износ, 63/24 – измена и допуна усклађених дин. изн., 94/24 и 55/25 – усклађени дин. износ).

Достављено:

- Јавно предузеће „Србијашуме”,
ул. Михајла Пупина 113, 11070 Нови Београд;
- Завод за заштиту природе Србије,
Јапанска 35, 11070, Нови Београд;
- Инспекција за заштиту животне средине;
- Архива.